

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
dla Miasta i Gminy Okonek na lata 2009-2012**

I Wprowadzenie

Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2009-2012 uchwalony został przez Radę Miejską w Okonku uchwałą nr L/271/2009 z dnia 29 grudnia 2009 r. Realizacja programu weszła w życie 14 dni po jego ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 40 poz. 985, tj. w dniu 01 marca 2009 r.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) Burmistrz zobowiązany jest co dwa lata do sporządzania sprawozdania z realizacji Programu i przedstawienia go Radzie Miejskiej.

W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie obejmować będzie okres od dnia 28 września 2011 r. do dnia 31 grudnia 2012 r.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami zakładał realizację następujących celów:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami,
- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami miasta i gminy Okonek, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego i figurujących w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,

- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

II Realizacja programowych kierunków działań w zakresie opieki nad zabytkami

1. Gminna Ewidencja Zabytków

1.1. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków nieruchomości.

W latach 2011-2012 sporządzono gminną ewidencję zabytków: wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej. Aktualnie posiadamy ewidencję (program komputerowy Microsoft Office Word) w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, sporządzonych zgodnie z wykazem uzyskanym z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu, Delegatury w Pile.

Zgodnie z wojewódzką ewidencją zabytków do końca 2012 r. należało ująć w Gminnej Ewidencji Zabytków 628 obiektów znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Okonek. Po zatwierdzeniu sporządzonych kart ewidencyjnych Sołtysi i Radni otrzymają po 1 egz. kart adresowych z terenów im podległych.

W okresie sprawozdawczym Rada Miejska uchwaliła 4 zmiany miejscowego plany zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Podgaje, Lotyń i dwukrotnie dla Okonka. W toku procedury przeprowadzono uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, którego wszystkie uwagi zostały uwzględnione w opracowaniach.

Działalność inwestycyjna w Gminie realizowana jest przez wszystkie podmioty niezależnie od form własności w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w odniesieniu do zabytków znajdujących się w wykazie zabytków nieruchomości wyznaczonych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz zabytków wpisanych do rejestru zabytków.

W okresie sprawozdawczym Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu wydał 3 decyzje w sprawie wpisu do Rejestru Zabytków Województwa Wielkopolskiego, które dotyczyły:

Obiekt	Miejscowość	nr rej.	uwagi
Wieża widokowa Teclawa	Okonek	869/Wlkp/A z dnia 10.10.2012 r.	-
Kościół p.w. Najświętszej Marii Panny	Glinki Mokre	836/Wlkp/A z dnia 31.03.2011 r.	Informacja wpłynęła do tut. Urzędu w listopadzie 2011 r.
Kościół p.w. św. Stanisława Szczepanowskiego	Chwalimie	835/Wlkp/A z dnia 18.05.2011 r.	j.w.

1.2. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych.

Gminna ewidencja zabytków posiada sporządzoną ewidencję zabytków archeologicznych, która obejmuje:

1. 2 stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków – Lędyczek - zespół stanowisk archeologicznych oraz Łomczewo - pojedyncze stanowisko archeologiczne poza zespołem,
2. 55 zespołów stanowisk archeologicznych,
3. 41 pojedynczych stanowisk archeologicznych poza zespołem,
4. 2 historyczne układy urbanistyczne wpisane do rejestru zabytków – Okonek i Lędyczek,
5. 2 strefy ochrony konserwatorskiej – Brokęcino i Chwalimie.

Gminna ewidencja zabytków archeologicznych (GEZA) zawiera:

- karty w postaci wydruku i w wersji elektronicznej w programie Microsoft Office Word,
- zbiorczą mapę w skali 1:25 000 stanowisk archeologicznych i zespołów stanowisk archeologicznych,
- spis stanowisk ujętych w GEZA

1.3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury (kapliczki, krzyże przydrożne).

Została wykonana ewidencja małej architektury, jednak w dniu realizacji sprawozdania jest w trakcie weryfikacji przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, Delegaturę w Pile.

1.4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych.

Na stronie www.okonek.pl funkcjonuje zakładka „Opieka i ochrona zabytków”, która udostępnia wykaz obiektów na terenie Gminy Okonek ujętych w rejestrze zabytków województwa wielkopolskiego oraz „Gminny program opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Okonek na lata 2009 – 2012” .

Po całkowitym zatwierdzeniu gminnej ewidencji zabytków nieruchomych rozpocznie się etap udostępniania kart adresowych zabytków i ich promocji. Eksponowanie zabytków i walorów krajobrazu kulturowego Gminy Okonek będzie realizowane wielopłaszczyznowo.

1.5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

W okresie sprawozdawczym nie podjęto nowych działań edukacyjnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

1.6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania.

W zakresie opieki nad zabytkami uwarunkowania prawne określa ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). Art. 5. w/w ustawy stanowi, że opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Zgodnie z art. 71. ust. 1. w zakresie sprawowania opieki nad zabytkami osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna posiadająca tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego finansuje prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy tym zabytku.

Jednostki samorządu terytorialnego, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz wojewódzcy konserwatorzy zabytków na sformalizowanych zasadach mogą udzielać pomocy w finansowaniu prac remontowych, restauracyjnych i robót budowlanych przy zabytku. Pomoc taka udzielana jest na wniosek zainteresowanego – właściciela obiektu. Istnieje możliwość współdziałania różnych organów przy rozpatrywaniu wniosków w tym przedmiocie i przyznawaniu dotacji.

W okresie sprawozdawczym nie udzielono ani jednej dotacji z budżetu Gminy Okonek na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach na terenie Gminy Okonek.

Tworzenie warunków współpracy z właścicielami zabytków dla zapewnienia ich opieki realizowane jest przez bezpośrednie i pisemne kontakty zainteresowanych z Burmistrzem na podstawie uregulowań wewnętrznych, tj. w oparciu o:

- uchwałę w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanych do rejestru zabytków,
- corocznie uchwalany „Program współpracy Miasta i Gminy Okonek z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.

Gmina nie ma możliwości pomocy finansowej na opiekę nad zabytkiem należącym do osoby fizycznej, który nie został wpisany do rejestru zabytków. Z tych też względów utrudnione jest

egzekwowanie wykonania określonych niezbędnych prac przy zabytku. W większości przypadków (stare domy, stodoły, budynki gospodarcze) ulegają procesowi degradacji. Właściciele nie są zainteresowani właściwym eksponowaniem obiektu, a wręcz dążą do ich likwidacji w celu uzyskania terenu pod kolejną zabudowę.

1.7. Poprawa stanu zachowania zabytkowych cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków i figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Na terenie Gminy Okonek znajdują się 3 czynne cmentarze oraz 28 nieczynnych, w tym cmentarzisko kurhanowe w Lędyczku. Wszystkie cmentarze zostały ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków, zgodnie z wykazem przesłanym przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu Delegatura w Pile. Po zatwierdzeniu pełnej dokumentacji będzie można określić, które z cmentarzy zostaną objęte programem rewitalizacji, a które będą stanowić tereny zieleni urządzonej bądź pozostałości po cmentarzyskach z miejscem pamięci lub lapidarium.

III Finansowanie zadań z zakresu ochrony i konserwacji zabytków w latach 2009-2011

1.1. Wewnętrzne źródła finansowania.

Zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków z budżetu Miasta i Gminy Okonek określa Uchwała Nr XLII/220/06 Rady Miejskiej w Okonku z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków z późniejszymi zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr XVIII/130/2008 Rady Miejskiej w Okonku z dnia 26 lutego 2008 r.

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego w roku 2013 Parafia pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Lotyniu ubiegała się o przyznanie dofinansowania na sporządzenie dokumentacji projektowej dla kościoła w Węgorzewie. Gmina Okonek udzieliła dofinansowania na ten cel w wysokości 9 000,00 zł.

W 2014 r. w budżecie Gminy Okonek zaplanowano środki na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich obiektów wpisanych do rejestru zabytków do wykonania zadań w 4 parafiach na terenie Gminy Okonek.

- Brokęcino – 14 000,00 zł – Uchwała Nr LIV/301/2013 Rady Miejskiej w Okonku z dnia 27 grudnia 2013r. w sprawie udzielenia w 2014 roku dotacji z budżetu Gminy Okonek na dofinansowanie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – „Modernizacja instalacji elektrycznej zabytkowego kościoła w Brokęcinie”,

- Lotyń – 30 000,00 zł – Uchwała Nr LIV/302/2013 Rady Miejskiej w Okonku z dnia 27 grudnia 2013r. w sprawie udzielenia w 2014 roku dotacji z budżetu Gminy Okonek na dofinansowanie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – „Modernizacja dachu zabytkowego Kościoła w Węgorzewie”,
- Okonek – 14 000,00 zł - Uchwała Nr LIV/303/2013 Rady Miejskiej w Okonku z dnia 27 grudnia 2013r. w sprawie udzielenia w 2014 roku dotacji z budżetu Gminy Okonek na dofinansowanie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – „Modernizacja elementów konstrukcyjnych zabytkowego kościoła w Okonku”,
- Lędyczek – w wysokości 20 000,00 zł – Uchwała Nr LX/334/2014 Rady Miejskiej w Okonku z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie udzielenia w 2014 roku dotacji z budżetu Gminy Okonek na dofinansowanie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – Modernizacja zabytkowego kościoła parafialnego w Lędyczku”.

1.2. Zewnętrzne źródła finansowania.

Zadania z zakresu ochrony zabytków mogą być wspierane poprzez zewnętrzne źródła dofinansowania udzielane zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami.

W okresie sprawozdawczym Gmina Okonek ubiegała się o dotację na realizację operacji „Rewitalizacja Wieży Teclawa i terenu wokół” z funduszy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. W efekcie końcowym wniosek został wycofany z uwagi na zbyt wysokie dochody wynikające z lokalizacji masztów telekomunikacyjnych na wieży.

Dodatkowo 3 parafie z terenu Gminy Okonek (Lędyczek, Lotyń, Pniewo-Ciosaniec) we własnym zakresie złożyły wnioski na pozyskanie środków z krajowych i unijnych źródeł finansowania.

W 2014 r. w budżecie Starostwa Powiatowego w Złotowie zaplanowano udzielenie 2 dotacji na „Modernizacja elementów konstrukcyjnych zabytkowego kościoła w Okonku” w wysokości 7 000,00 zł oraz „Modernizacja instalacji elektrycznej zabytkowego kościoła w Brokęcinie” w wysokości 5 000,00 zł.

Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków i planu remontowego pozwoli na większą możliwość pozyskania dotacji.

IV Podsumowanie

Podsumowując realizację Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami należy stwierdzić, że problematyka opieki nad zabytkami i ochrony zabytków na terenie Miasta i Gminy Okonek w okresie sprawozdawczym ograniczyła się do uzupełnienia gminnej ewidencji zabytków oraz próby pozyskania środków na realizację 4 przedsięwzięć. Stwierdzić należy, iż zwiększyło się zainteresowanie społeczne posiadaniem zasobem obiektów zabytkowych w gminie w szczególności

wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Poprawił się również stan zachowania niektórych obiektów zabytkowych.

Cele programowe zostały zrealizowane niestety tylko częściowo, co jest wynikiem przede wszystkim braku systematycznego opracowywania gminnej ewidencji umożliwiającej prowadzenie planowanej polityki konserwatorskiej.

W 2013 r. nie została podjęta uchwała w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Okonek na lata 2013-2016” co było związane z koniecznością przeprowadzenia czasochłonnej aktualizacji Gminnej ewidencji zabytków oraz braku zaplanowanych środków w budżecie na ten cel.

W związku z powyższy w 2014 r. rozpoczęto przygotowanie opracowania „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Okonek na lata 2014-2017”, po zatwierdzeniu przez Wielkopolskiego Konserwatora Zabytków planuję się przedstawienie programu Radzie Miejskiej w Okonku na sesji w miesiącu sierpniu 2014 r.

BURMISTRZ OKONKA

Mieczysław Kaptła

Sporządziła:
Marta Sochacka
dnia 10.06.2014 r.